

Datum: 19.3. 2026. **Broj:** 2-06-1054

U BiH pada naplata koncesionih naknada. Brojni koncesionari izbjegavaju plaćanje ionako malih obaveza

SARAJEVO, 19. mart 2026. – Naplata koncesionih naknada u Bosni i Hercegovini u prošloj godini smanjena je za oko 17%, pokazuju preliminarne podaci Transparency Internationala u BiH koji su predstavljeni na konferenciji posvećenoj transparentnosti upravljanja koncesijama. Radi se o podacima za koje su vlasti dostavile podatke, ali brojka nije konačna jer TI BiH i dalje vodi sporove sa institucijama koje odbijaju objaviti informacije, dok brojni koncesionari koji eksploatišu značajne prirodne resurse izbjegavaju plaćanje ionako niskih obaveza prema državi. Udio koncesionih naknada u ukupnim prihodima javnih budžeta kontinuirano opada. U posljednjoj godini smanjen je sa 1,2% na 1,02%, što je direktna posljedica slabe naplate i hroničnog nedostatka transparentnosti. Trenutni dug koncesionara premašuje devet miliona konvertibilnih maraka, ali stručnjaci upozoravaju da to nije konačna cifra. Čak sedam organa vlasti i dalje odbija dostaviti podatke o uplatama, dok su ostali pružili samo djelimične informacije, čime se onemogućava precizan uvid u to koliko novca država zapravo gubi. Revizori u brojnim institucijama konstantno nailaze na propuste koji su uzrokovani neusklađenim zakonima i nepostojanjem adekvatnih evidencija.

Zbog toga TI BiH smatra da nedostatak transparentnosti u postupcima dodjele koncesija kasnije dovodi do ekoloških, ekonomskih i drugih negativnih posljedica po cijelo društvo.

- Ovaj problem dodatno pogoršava slab nadzor institucija koje trebaju da osiguraju poštovanje zakonskih procedura, što omogućava izbjegavanje obaveza i neregularnosti u realizaciji ugovora. Neodgovorno dodijeljene ili neadekvatno nadzirane koncesije ne samo da ugrožavaju okolinu, već i direktno dovode u opasnost živote ljudi, pri tome narušavajući povjerenje građana u institucije, poručila je Ivana Korajlić, izvršna direktorica Transparency International u BiH.

Na konferenciji koju je TI BiH organizovao u Sarajevu okupili su se relevantni akteri iz ove oblasti koji su se usaglasili oko toga da društvo ima malo koristi od ovakvog načina upravljanja koncesijama.

Zastupnik u parlamentu FBiH Admir Čavalić kazao je da su koncesione naknade u BiH među najnižim u regionu i da bi se one morale uvećati, uz uvođenje varijabilnog dijela koji bi pratio promjene cijena na tržištu, dok bi se prikupljeni novac morao srazmjernije dijeliti lokalnim zajednicama koje direktno osjećaju posljedice eksploatacije resursa. Na sistemske anomalije ukazao je i Mirsad Hasanić iz Komisije za koncesije FBiH, navodeći da su samoinicijativne ponude postale pravilo umjesto izuzetka, te da u pravnom smislu gotovo nijedna koncesija do sada nije dodijeljena putem klasičnog tendera, što favorite u startu stavlja u povlašten položaj.

Dodatni problem predstavlja i takozvana „fragmentacija projekata“, na koju je upozorio Redžib Skomorac iz Centra za životnu sredinu. On navodi da se kod izgradnje solarnih elektrana projekti namjerno cijepaju na manje dijelove kako bi se potpuno izbjegla obaveza dodjele koncesije. Profesor na Ekonomskom fakultetu u Tuzli dr Hajro Kofrc kazao je da koncesije mogu biti snažan alat ekonomskog razvoja, ali samo uz striktno poštovanje pravila. Na konferenciji su predstavljene i preporuke za unapređenje transparentnosti upravljanja koncesijama. U prvom redu usklađivanje zakonodavnog okvira o koncesijama na svim nivoima u BiH sa

direktivom o koncesijama i drugim značajnim segmentima EU Acquis, zatim donošenje i javnost planova koncesije, uz obavezne prethodne javne konsultacije od najranijih faza projekata, te inkorporiranje sva tri stupa arhuuske konvencije u zakone o koncesijama u BiH a radi se o pravu na pristup informacijama, pravu na učešće javnosti u donošenju odluka, pravo na pravnu zaštitu. Takođe pozvano je na uvođenje registara ugovora o koncesijama sa detaljnim podacima otvorenim za širu javnost, a koji uključuju finansijske pokazatelje jer samo to može omogućiti javnosti adekvatan nadzor nad radom koncesionara.